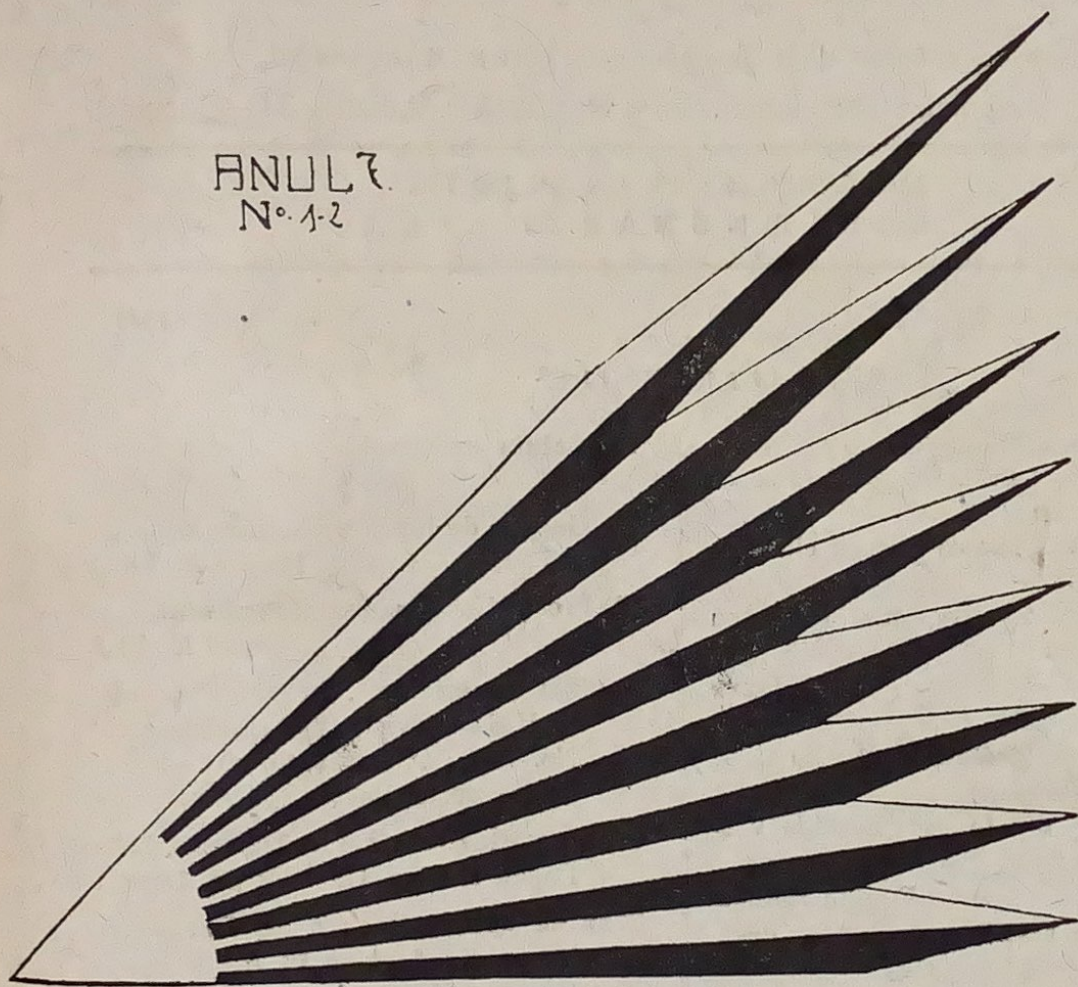

ANUL 7.
Nº. 1-2

VLA STARUI

DAVID

VLASTARUL

REVISTA LICEULUI „SPIRU HARET“

APARE ODATĂ PE LĂ
COMITETUL DE ELEVI:

ERBICEANU CONST., SPEI C., DAVID BARBU, BALĂȘESCU TH. Cl. V I-a; CIOC M., BUESCU, SARAFIAN, POPESCU N. Cl. VI-a; PASCALOVICI IOSIF, UICA, Cl. V; BĂRZEANU P. Cl. IV-a; DIAMANDI, RĂTESCU M. Cl. III-a; LAZĂRESCU D., TEODORU, Cl. II; BOICHOVSKI, MATEESCU, Cl. I

Sub conducerea d-lui profesor: **GEORGE MARINESCU**

Redacția și Administrația: Liceul „Spiru Haret“ Str. Italiană, 31—București

ABONAMENTE: PE UN AN 100 LEI
ACEST NUMĂR 20 LEI

ANUL VII, No. 1—2

1939

SUMARUL:

1. Cuvânt înainte. Prof. George Marinescu
  2. V. Alecsandri. Mircea Buescu cl. VI A
  3. Viața. Sorin Ionescu
  4. Spleen (versuri). P. Maxim
  5. Toamna (versuri). Șteianescu Aureliu II B
  6. In noapte (versuri). Ionescu Eusiațiu V B
  7. Critica Estetică. Virgiliu Hărdău
  8. Creștinii în arenă (compoziție după un tablou). Sanit Silviu II B
  9. Substanțele radioactive sub influența irradiației solare provoacă ploaia. Lazarovici G. VII A, după D-ra Mărăcineanu
  10. Celula artificială. Netzer A. VI A
  11. Gazele de luptă și acțiunea lor. Breyer A. VII A
  12. Inceputurile cinematografului. Frenkel M. VI B
- Revista Revistelor.** „Literatura și știința“ de H. Sanielevici; „Viața Românească“ No. 7—8; „Gândirea“ No. 8—9 și 16 de Netzer și Buescu, VI A.
- Cronica Plastică:** Freda Tribalska, Elena Popea și Olga Ohotzky de Desana
- Cronica sporturilor:** ? de Dumitrescu, Haneș, Kundagkian VI A.
- Basket-Baal și Volley-Baal,** de Elena Educația fizică.
- Viața școlară.**
Jocuri.

Tipografia LUPA, din str. Vasile Lascăr, 24 (aproape de statuia C. A. Rosetti) lucrează tot felul de imprimări cu prețuri absolut eflente.

CUVÂNT ÎNAINTE

Incepem al 7-lea an! Fără falsă modestie, constatăm cu mare bucurie că revista noastră are viață mai lungă decât o majoritate de reviste românești ce umplu vitrinile și care durează: „l'espèce d'un matin“.

Din ce în ce „Vlăstarul“, devine ramură!

Originalitatea articolelor, rubrici noi care s'au dezvoltat continuu, încercări poetice, desemnuri talentate din partea „mugurilor“ școlari, au alimentat-o sănătos mereu.

O generație de clasa a VII-a din care a fost format comitetul din anul trecut, a trecut acum pe băncile Universității: „Vlăstarul“ le mulțumește că l-au ajutat un an cu sprijinul lor: o piatră mai mult la clădirea faimei liceului Spiru Haret!

Ce avânt a dat rubricii „Educația fizică“, vrednica cohortă asociată în frunte cu d-l profesor Tănăsescu! Ce emulație stărnită între deslegătorii de jocuri!

Tot valuri noi în mersul avântat al revistei!

O nouă serie de elevi se pregătesc să o susție cu umerii lor; după cum se prezintă acest număr, : *laudă lor!*

Elevi! dați sprijinul neprecupețit „Vlăstarului“ cu micul vostru obol lunar căci cu ajutorul acesta vi se întărește credința că în puterea voastră, stă izbânda!

Profesor

GEORGE MARINESCU

Trece-un cârd de corbi iernatic prin văz-
[duh croncântori]

sau acest tablou feeric

... in raza lunii o fantomă se arată
E un lup ce se alungă după prada-i spăi-
[mântată]

Și să ne gândim că „Pastelurile” sunt
comori de astfel de imagini!

Dragostea pentru natură e, împreună cu
dragostea de țară, sentimentul principal în
opera lui Alexandri. Trebuie să admirăm
eroismul poetului, care a strigat după
Imprejurări

Voi, ce stați în admirație, voi ce stați în
N'auziți prin somnul vostru acel glas
[triumfător...]

sau cu tot atât sincer entuziasm

Juni ostași ai țării mele, însemnați cu stea
în frunte
Dragii mei vultani de câmpuri, dragii mei
[șoimani de munte]

dar și mai mult trebuie să admirăm pe
poetul, care, cu simțire lină și înaltă artă
a cântat

Oaspeții caselor noastre, cocostârci și rân-
[dunele...]

sau

...Cocostârcul tainic în lume călător
Al primaverii dulcea, iubit prevenitor.

Admirăm patriotismul lui Alexandri nu
atât ca artă, ci mai mult ca sentiment
și ca eroism și cuvenim tot respectul unui
om, care a luptat toată viața, cu dragoste,
pentru țara sa. Admirăm „Pastelurile” ca
artă, poeziile patriotice ca idee. De pildă,
o strofă patriotică în care Alexandri a
avut cea mai frumoasă inspirație:

Să trăiești ostaș romane
Stâlp al lumii apusane.
Tu, cu brațul tău armat,
Pasul soartei ai schimbat.

Teatrul său a avut și el timpurile sale
de glorie, pentru că acum să cadă în
uitare. Teatrul istoric, adică ceea ce a vrut
să scoată mai bun în genul dramatic, e

absolut ieșit din gustul publicului: roman-
tismul său exagerat și inspirația străină au
avut ca efect urame cari, dacă plac unora,
multora nu le plac. Căci despre teatrul sa-
măltora nu le face să zâmbim: „satira”
și maniera „cânteceleur” și vodevilurilor
presărate cu glume iefine și cuplete slabe
au ieșit cu totul din plăcerea publicului.
Acest teatru a avut „pe vremuri” impor-
tanța sa ca pictură socială și mai ales ca
satiră moralizatoare. Dar nu ne poate în-
teresa decât din punct de vedere istoric
teresa decât din punct de vedere istoric
teatrul scris pentru o altă epocă și într'un
stil corespunzător epocii aceleia, mai ales
că Alesandri, adresându-se marelui public,
s'a cobrât la nivelul acestuia. Așa dar,
din teatrul lui Alexandri nu ne-a mai rămas
nimic valoros, cu excepția versurilor din
„Fântâna Blanduziei”: piesele istorice sunt
exagerate și nereușite chiar ca drame ro-
mantică, iar piesele comice nu se mai po-
trivesc cu publicul de azi, prin ideea și
maniera lor.

Am voit să arăt — grosso modo! —
calitățile și defectele marelui nostru poet,
după 40 de ani dela moartea sa. Poate
uneori l-am laudat prea mult, uitând că
timpul producerii unei opere *explicită* opera,
dar nu o poate face mai frumoasă. De
pildă, dacă stilul lui Alexandri e un mare
progres față de înaintașii săi, nu înseamnă
că este impecabil.

Insemnătatea lui Alexandri nu scade,
chiar în 40 ani dela moartea lui; numai ci-
torii și admiratorii lui scad la număr.
Cauza e că Alexandri a trăit în secolul
trecut și după el a venit Eminescu, care a
obișnuit publicul cu o altă poezie cu formă
superioară, cu limba mai frumoasă, cu sen-
timente mai complexe. El totuși rămâne un
mare clasic, un mare poet liric, care, în-
zestrat cu un puternic optimism, a fost
bun patriot și iscusit pictor al naturii.

El a trăit un într-o epocă în care versul
a fost simțitor îmbunătățit, limba s'a pu-
rificat, poezia, proza și drama au cunoscut
opere valoroase. Și sufletul acestor pro-
grese, a fost el — Vasile Alecsandri.

Mircea Buescu

VIAȚA

Ce e viața? Omul, animalele, plantele
și până și pietrele au o viață a lor pro-
pria! Peste tot suntem înconjuțați de aceasta
și totuși... nu știm ce este ea!

Viața este un vis și poate fi frumoasă
sau urâtă, după cum și un vis poate fi fru-
mos sau urât; însă sub oricare din aceste
fețe ni s'ar înfățișa, este un vis.

Mi s'a întâmplat de multe ori să visez
că sunt singur, înconjurat din toate păr-
țile de prăpăstii și de primejdii. Amenințat
în fiecare clipă să cad prada lor, mie totuși
câteodată îmi rămânea încă o urmă de
conștiință ce-o puteam întreba dacă visez
sau sunt treaz. Ea îmi răspundea: Da e
vis! Nu te înspăimânta de ce vezi în
jurul tău!

Toate se vor șterge atunci când te vei
deștepta și poate nici nu îți le vei aminti!
Nu te înfricoșa de teama că vei cădea în
prăpăstii! Știi foarte bine că nu îți se va
întâmpla nimic!

Și tu asigurat de acestea, ca să-ți răzi
de himericile prăpăstii pe care înainte le
ocoleai te arunci în ele și...

Tot astfel și în viață! Înconjurat de
prăpăstii poate himeric, te sperii de ele.
În vis crezi că visul e realitatea, în viață
crezi că viața e realitatea.

Când te vei deștepta... Atunci vei putea
privi viața liberat de sub jugul ei.

Atunci îți va apare în adevărată sa lu-
mină. Atunci vei vedea că deși îți s'a
părut așa de lungă totuși nu a fost decât
o clipă. Visul e o clipă în viață, viața o
clipă în veșnicie!

Dar poate totuși după partea urâtă a
visului ar fi venit una mai frumoasă de-
ce nu trebuie așteptată? De mul e ori e mai
bine să visezi, căci după cum după un

vis frumos te așteaptă cruda realitate a
vieții, tot astfel după o viață frumoasă te
poate aștepta o deșteptare, moartea și mai
crudă prin realitatea ei absolută... Absolută?

Dar oare poate exista o realitate abso-
lută și oare după un atât de lung drum
către realitate, lung, căci cine-i știe înfin-
dere, nu vei ajunge tot acolo de unde ai
plecat, mergând ca pe un cerc fără iuco-
put și fără sfârșit, fiind destinat să te în-
vârtești la înfinit?...

Sorin Ionescu

SPLEEN

*In lat și'n lung
Damas-ul îl colindă cu pasul rar
Prin ulițele străvante ce lini par
Că se alung.*

*Și'n sufletu-mi, din negrul său murdar,
Simțiri se scurg,
Întanecate stele'n cer răsar:
E în amurg.*

*Nu-mi pare doar că e murdar pe drum,
Ci și în cer.
Aș vrea ceva căci simt că mă sugrum,
Dar știu ce cer?*

*Plutesc miresmă grele în răzduh,
Pe stele-un nor.
Și lăncede gândiri îmi trec prin duh,
De-aș vrea să mor.*

*Întârzie prin colțuri, molipsit,
Măritul vânt,
Și'n jocul său cu totul e lipsit,
De vre-un avânt.*

*Dar lată acoperă gunoierul tot.
Și-apoi?... Nimic.
Bazarul cere să-l vâd, dar nu mai pot...
Mă simt mai mic...:*

*Un vis pustiu,
Ogîndă stearpă — a ceasuri lungi de
[splenn]*

*Desprins de pe un album închis în serin,
E tot ce știu.*

P. Maxim

TOAMNA

După vremea cea mai dulce
După vara calduroasă
A tosit cu vânt și ceață
Toamna rece și ploioasă.
A adus cu ea răceală
A adus pe ceruri nori
Ne-a luat frunza după ramuri
Ne-a răpit privighetori.
Frunza galbenă azi zboară
Pe cărările pustii
Soarele nu se mai vede
De sub norii argintii.
A rămas zarea pustie
A rămas intonecată
S'au dus zilele senine
S'au dus jocul de altă dată.

Ștefănescu D. Aureliu
Cl. II B.

IN NOAPTE

Pe bolta cerului albastru
Smălțat cu pulbere de stele
Lucrețe luna, falnic astru
Redeșteptând visele mele.
Ea mândră razele-și trimite
Peste orașul adormit
O noapte nouă ne remite:
Lumină, raze colorit...
Și plopii risipiți în zare
Apar ca falnice fantasme
Mult mai frumoși decât sub soare
E o vizare ca în basme.
Iar Luna, și acum privește
Cu un surâs dulce, plăcut.
Din bolta pe care domnește
Peste orașul ce e mut.

Ionescu Eustațiu

Despre critica estetică

Artă este exprimarea emoțiilor printr-un material concret și sensibil. A gusta o operă de artă înseamnă a percepe și retrai emoția estetică a artistului.

Emoția estetică este însă un fapt psihic, pe când arta e o alcătuire materială, ne-insulețită. Este evident dar, că arta în sine nu are nici o valoare estetică și că este nevoie de prezența unui suflet omenească care să perceapă și să retrăiască emoția estetică ce ea conține doar în chip virtual.

Traci ne întrebăm cum se formează emoția estetică, atât în artist când conține și creează opera de artă cât și în spectator când vine în contact cu ea — vom răspunde că emoția estetică e-te re-

acțiunea sensibilității noastre la intuiția vie și dezinteresată a naturii sau a vieții omenești, reacțiune ce la artist se produce în fața realității pe care artistul o transmite în opera sa.

Firește artistul ne transmite o realitate modificată, așa cum a fost exprimată de stilul său personal, adică tocmai în condițiile sub care ea a produs în el emoția. S-ar părea deci că, în aceste împrejurări, spectatorului îi va veni foarte ușor să retrăiască emoția artistului. Așa ar fi dacă nu s'ar întâmpla următoarele două lucruri:

A) De cele mai multe ori elementele realității ce l-au inspirat pe artist — subiectele lui, după expresia obișnuită — sunt

cu totul necunoscute spectatorului așa că el nu le poate recunoaște și înțelege în modificarea estetică sub care le redă artistul. Astfel se întâmplă cu foarte multe din operele artiștilor din trecut și cu acelea ale artiștilor din prezent ce-și au subiectele din istoria numurilor, din legendele lor, din diferitele mitologii și religiuni, etc. Această recunoaștere și înțelegere a subiectelor este o condiție indispensabilă pentru producerea emoției estetice care are nevoie de un substrat reprezentativ clar, de o intuiție vie, cum ziceam mai sus.

B) Sensibilitatea diferiților artiști e foarte deosebită. Deosebirea această nu se datorește însă numai diferențelor individuale de simțire ce există între om și om și de care ne dăm seama în viața de toate zilele; ci sensibilitățile artiștilor ce au trăit în diverse epoci prezintă caractere fundamentale particulare deosebite dela o epocă la alta. Căci după cum forma a o sumă de obiecte ce ne înconjoară s'a schimbat în decursul vremurilor; după cum s'au schimbat cu timpul multe noțiuni căpătând alt conținut și altă sferă; după cum multe adevăruri științifice s'au modificat cu vremea, tot așa viața noastră afectivă s'a schimbat cu evoluția speciei omenești, unele din sentimentele noastre devenind mai complicate și mai intense, altele mai simple și mai puțin profunde. Aceste schimbări s'au repercutat și asupra sensibilității artiștilor din diversele momente ale istoriei.

Cine vrea să gaste opera de artă trebuie priornar să se adapteze sensibilității epocii și artistului respectiv. Așa înțelegem ușor de ce contactul direct al spectatorului cu opera de artă nu înseamnă numai decât realizarea în el a emoției estetice pentru care îi trebuie mai întâiu o reprezentare clară a subiectului și apoi o adaptare a simțirii lui la simțirea artistului respectiv.

Pentru a ușura spectatorului aceste lucrări intervine critica estetică. Rolul criticii estetice este prin urmare, ne deoaparte de a lămurii subiectul opereii de artă când el este necunoscut spectatorului, iar pe de alta de a-i înlesni adaptare propriei sensibilități la aceea a artistului pentru a putea realiza emoția artistului la crearea acelei opere.

Pentru a putea îndeplini ur asemenea rol, să vedem ce calități sufletesti trebuie

să poseadă un critic estetic. Calitatea fundamentală este să poseadă o bogată experiență sufletască. Necesitatea acestei calități este evidentă când ne gândim că în operele lor artiștii ne redau o infinitate de aspecte ale vieții omenești. Artă este deci oglinda vieții după cum spune R. de la Sizeranne: L'art c'est le miroir de la vie.

Simțirea criticului nu trebuie să fie doar bogată, ci și elastică. El trebuie să se poată adapta cu aceeași ușurință la diferitele sensibilități de artiști.

Altfel riscă să devină unilateral și în loc să fie o călăuză pentru spectator, îi vor rămâne lui însăși inaccesibile o sumă de lucrări de artă.

O altă calitate necesară criticului estetic este să fie bun psiholog. Într'adevăr opera de artă prin însăși natura ei se complică cu o sumă de stări sufletesti streine atitudinii estetice. Ea poate da naștere la reacțiuni sensuale, sociale, morale, patologice, etc., toate reacții pseudo-estetice și care sunt departe de sigura reacțiune legitimă a artei; aceea de a produce în spectator emoția estetică primordială a artistului. Această confuziune sufletască va avea să o dovedească criticul și să terensească de ea pe spectator. Pentru a o putea îndeplini, el trebuie să fie dar un bun observator al vieții sufletesti.

În slărgit o altă calitate necesară criticului estetic este să poseadă bine științele ajutoare estetice mai ales în istoria artelor și tehnica diferitelor arte. Cunoștințele tehnice nu pot înlocui însă niciodată lipsa celorlalte calități sufletesti amintite mai sus. Altfel ar rezulta că cei mai buni critici sunt însăși artiștii și experiența a dovedit contrariul.

Artistul critic nu poate fi imparțial căci sensibilitatea lui are un caracter personal prea pronunțat, ceea ce-l face să respingă în artă mai mult partea tehnică decât ceea ce o caracterizează sufletesc.

Pe lângă calitățile afective și intelectuale enumerate, mai putem adăoga ca se cer criticului calități morale: să fie cinstit și sincer.

Închind și rezumând, vom spune că dată fiind diversitatea și complexitatea artei, intervine între artist și spectator critica

estetică, a cărei misiune este de a lămurii acea varietate și de a înlesni spectatorului perceperea acelei complexități, punându-l în pozițiunea de a realiza emoția estetică singura rațiune de a fi a artei. Pentru a îndeplini această misiune, criticul estetic trebuie să posedă nu numai toate cunoștințele de care se poate servi un artist, ci mai ales un sullet bogat și elastic în care să poată răsuna toate coardele simțirii omenestii ce au impresionat cândva pe un artist. Misiunea criticului estetic este dar o misiune pozitivă.

Virgiliu Hărădu

Creștinii în arenă

(Compoziție după un tablou)

În timpul împăratului Nero, Creștinii erau foarte asupriți. Într-o noapte, Nero vrând să compună o poemă despre căderea Troiei, dădu foc Romei să aibe model. Și spre mai mare asemănare, el puse să se facă jafuri, precum Grecii făcuseră în Troia. Și în timp ce țipetele nenorocitorilor care-și pierdeau avutul străbătea aerul, crutul împărat cânta poema Troiei. A doua zi, Nero, știind că poporul se va răscula, dădu ordin să se anunțe că Creștinii au dat foc Romei. Poporul, care voia să se răzbeie pe cineva, ceru moartea Creștinilor în arenă, sfâșiați de lei. În puțin timp fu ridicată noua arenă (cea veche arsesese). Arena era un amfiteatru dreptunghiular. Fiecare din zidurile mai lungi era deosebit. Unul, gol și drept, avea la sfârșit un fel de plat-

formă pe care erau statui reprezentând zeei, triumfului și Cesarii Celălalt, era mai înalt și era împărțit în două etaje.

Cel de jos conținea cuștile fiarelor lăsate înadins nehrăute spre a fi înfometate. Sus, erau locurile. În fața la mijloc, se afla loja imperială formată dintr-un baldachin sprinjinit pe coloane de aur. Acoperișul, zidurile erau tapetate cu ștolă împurpurată. În lături și în spate erau lojile senatorilor, iar mai în fund poporul de jos.

Loja era păzită de legionari în depărtare se zăreau zidurile Romei Sose și ziua fioroasă. O mulțime imensă, dornică de sânge invadase arena. Senatorii toți în togă albă, cu margini de purpură, frumos aranjați își ocupară locurile. Întră condamnății. Poporul care se așteptau să-i vadă triști, plângși, se mirară de liniștea lor. Unul din ei, un bătrân cu o cruce în mână, se îndreptă spre loji și strigă tare:

— Popor Roman! Jur pe moartea mea că pier oameni nevinovați. Cel vinovat, iată-l! și arată spre Nero, care, înconjurat de favorii curții, nici nu se uită la ei. Urmă o tăcere adâncă. După aceste cuvinte nu se mai auzi un răstimp decât rugăciunile Creștinilor și răgetele leilor înfometate. Un bătrân se ruga: Altul își binecuvânta cele două fete ale lui și pe băiatul său. Mamele-și binecuvântau copiii. Apoi, o galăgie infernală, strigăte de „jos tiranul” umpleau sala amestecându-se cu zberiete. Și un țipăt domina pe toate. Acela ai fiarei flămânde care simte că-și va satisface polta.

Sanft Silviu
C. H. B.

Substanțele radioactive sub influența iraditațiunii solare provoacă ploaia

În cursul cercetărilor făcute de D-ra Stefania Mărăcineanu la observatorii de din Mevdon și Paris asupra electului iraditațiunii solare asupra substanțelor radioactive, D-sa a constatat că acest efect avea o repercușiune asupra precipitațiilor atmosferice. Acest fapt era atât de frecvent încât adesea experiențele erau îngreunate de lipsa soarelui. Ploua când D-ra Mărăcineanu expunea la soare substanțe radioactive.

Pentru producerea fenomenului, câteva minute de expunere sunt îndestulătoare, iar cantitatea de substanță trebuie să fie relativ mică. Expunerea trebuie să fie făcută de preferință dimineața de vreme, iar lumina solară concentrată cu lupa în diferite puncte pe substanța intervențiunată. Este foarte interesant a se vedea slarca furtunii după aceste expuneri. Nu se știe prea bine ce se petrece în momentul expunerii, nici preciza motivul

unui efect atât de intens cu toate că nu reprezintă mare lucru față de enorma cantitate de energie pusă în joc prin desintegrarea radioactivă. Se știe după calcule cizrele fantastice care exprimă această energie: Pentru desintegrarea unui atom sunt necesare tensiuni de 4 milioane volți. Ori în substanța radioactivă sunt miliarde de atomi pe cale de desintegrare.

Ploaia odată deslănțuită se generalizează repede pe suprafețe mari și e destul de durabilă.

S'a remarcat adesea pe cer, în momentul experiențelor, când trec norii prin fața soarelui, tractorii enorme, vapoaroase, de raze solare, desemnate pe cer și cari nu sunt făcute vizibile numai printr'un simplu efect de umbră și lumină, precum s'ar părea. Aspectul cerului este caracteristic în momentul expunerilor. Se observă adesea „halo”-uri împrejurul soarelui și aspectul norilor ce se îngămădesc este și el caracteristic. Ei sunt de regulă greoi de culoare închisă și la o înălțime destul de mică. Se știe că radiațiunile corpurilor radioactive au proprietatea de a condensă vaporii de apă și sunt experiențe de laborator cari o demonstrează. Se cunoaște metoda Wilson pentru fotografierea tractorilor acestor raze (fazele alfa mai ales) prin tractoriile indicate de vaporii de apă pe care îi condensează.

O explicație a fenomenului este următoarea: substanța radioactivă reprezentând un foarte puternic centru electric, ea ar putea lucra prin formarea unor centri electrici în atmosferă, centri cari contribuie la formarea norilor, iar norii odată formați se propagă foarte departe. Explicația este însă, desigur discutabilă.

Cu toate că substanțele întrebunțate sunt deobiceiu în mică cantitate, efectul este foarte puternic și din această cauză mulți vor primi această descoperire cu scepticism, dar natura va spune adevărul și acest fenomen va fi mai ușor de pus în evidență decât acele cari nu pot fi observate decât cu aparate de laborator și de un număr redus de cercetători.

După D-ra St. Mărăcineanu

Celula artificială

Știința înaintează cu pași uriași. Cui i-ar fi trecut măcar prin gând, acum o sută de ani — și ce însemnează o sută de ani în decursul vremii, — că peste un secol va putea auzi concerte din New-York, conține din nu știu ce îndepărtată parte a Asiei, sau că va călători prin aer tot așa bine ca și pe pământ? Cine știe ce surprize neaștepte ne rezervă știința. Nimic nu trebuie crezut imposibil, nici chiar crearea de animale și oameni vii. Da, oameni care să judece, să facă orice serviciu cerut, să îndeplinească orice lucru, să inițieze în toate munțile fizice și intelectuale pe omul adevărat. Noua nu ne-ar mai rămâne decât să ne odihnim și să așteptăm să fim serviți.

Dar să nu mergem așa departe. Ar fi de ajuns să plănuiim numai o celulă, dar o celulă vie, care să se manifeste întocmai ca și celulele naturale, asimilând, mișcându-se, înmulțându-se. Măcar cea mai simplă dintre celule: o masă de protoplasmă cu un nucleu difuz, dar care să trăiască. Și deaci până la omul artificial și totuși viu, n-ar mai rămâne decât un pas — pe care, ce e drept, nici unul din savanții n'a îndrăznit să-l prevadă — și am deveni colaboratorii naturii, adevărații dumnezei.

În laboratoare se fac cercetări, cu îndărătnicie se combină, se amestecă, se descompun și iar se compun, se fac studii adânci, se depun sforțări mari de tot... și totuși, umila celulă nu vrea să trăiască, ba nici măcar nu vrea să apară. Dar trebuie să sperăm; desigur că vom reuși odată. Cum, omul care a reușit să construiască monumente arhitectonice de sute de metri înălțime, monumente care rivalizează cu cele mai însemnate creații ale naturii, omul, care a acoperit această natură cu producțiile sale, schimbând fața pământului, omul, care construiește mașini de o tehnică uimitoare, omul nu e în stare să plămădească o umilă mașinuță microscopică, o masă de protoplasmă viscoasă? Și nu va putea niciodată să plămădească? De sigur că e îndrăznit.

Și cu toate acestea omul nu o va putea realiza. El a acoperit pământul cu creațiile sale; dar toate operele lui depe întreaga față a pământului, toate împreună, nu valorează

nici cât ultima și totuși prima din creațiile viei ale naturii: *celula*.

Ne dam noi seama ce este o celulă? Cunoaștem aparatul complicat, minunata tehnică a acestei creații a lui Dumnezeu? Microscopiere cele mai puternice au descoperit o masă de materie gelatinoasă, cu beșicute, fire, curente, nucleu, membrane, cili, etc., și vor descoperi mereu noi elemente alcătuitoare. Cu timpul se va vedea, poate, că celulele sunt și ele compuse din celulețe mult mai mici, cu organizația lor aparte. Se va desmembra celula până în cele mai mici amănunte, se vor cunoaște toate funcțiunile, toate rolurile pe care le joacă organele ei.

Dar toate acestea, nu explică nici cătuși de puțin, marele mister care se ascunde în acest minuscul element: *viața*. Cine determină celula să se hrănească, să elimine produsele vătămătoare, cine îi comandă să înainteze, să se reproducă? Cine o face să se conducă atât de sigură prin mediul în care viețuiește, să vadă și să simtă orice lucru?

Când privești prin lentilele unui microscop, rămâi uimit de ceea ce și se întâmplă înaintea ochilor. O într-aga lume necunoscută până atunci, cu aceleași lupte, viclenii, interese, dușmăni și prietenii, ca și în lumea noastră. *Viața* care se desfășoară cu aceeași intensitate în picătura de apă de sub obiectiv. Individii cari trăiesc acolo sunt atât de reduși în ceace privește organismul și cu toate acestea se manifestă, tot așa cum se manifestă și viețuitoarele cele mari.

Să luăm una din cele mai însemnate celule ale corpului omenească: *ovulul*. O grămăjoară de substanțe proteice, și totuși, în această grămăjoară se cuprind destinele unui întreg neam, destinele a sute de trilioane de celule. Din acest omul ovul va ieși individul puternic, mare, individ care va semăna până în cele mai neînsemnate amănunte cu părinții săi. O forță misterioasă face ca dintr-o singură celulă să se nască și să evolueze omul cu țesături, organe, aparate complicate, etc., și face ca trăsăturile, obiceiurile noului om să semene în totul cu ale părinților săi, până la ultima sbârțitură de pe față, până la cel mai neînsemnat tic. În grămăjoară de substanțe proteice s'au acumulat deci toate aceste însușiri ale viito-

rului individ, forțe care nu mai așteaptă decât materialitatea fizică a capcanei, ca să se elibereze.

Astfel de celule vrea omul să realizeze? Se crede el în stare să le înzestreze cu atâtea calități, când nici nu le cunoaște secretul? Ar însemna să se întreaacă pe sine însuși, să depășească menirea lui pe lume, ajungând la fapte pe care nici un semn nu le prevestește. Pentru oricine, în aceste împrejurări, ideea apare ca o imposibilitate.

Și cu toate acestea, celula s'ar putea realiza.

Tot dibuind, s'ar putea împlini ca savantul să nimerescă o substanță generatoare de viață, un fel de *Bahyblus Haeckel*, din care să iasă (admițând încă, mult discutată teorie a generației spontane) celule. Ar fi o victorie, dar nu a științei omenești și a capacității de creație, ci numai a teoriei. Căci dacă s'ar naște un viețuitor, ar face-o nu prin genul omenească, ci prin sine însăși, sau prin simpla voință a naturii.

Andrei Netzer
CL. VI A

Gazele de luptă și acțiunea lor

Prin gaze de luptă se înțeleg, substanțele chimice, altele decât explozibile, întrebunțate la atac și cari substanțe lucrează sub formă de vapori, picături s'au chiar în particule solide. De ex. Clorul se prezintă sub formă de gaz, Iperit sub formă de lichid iar arsinele sub formă de particule solide. După modul lor de acțiune, se disting 2 mari categorii:

— Gaze trecătoare
— Gaze persistente după cum pericolul la care ele ne expun durează mai mult, sau mai puțin timp în locul unde a fost împrăștiate.

Gazul este numit *insidios* (înșelător) când acțiunea sa vătămătoare, nuse arată dela început, pentru că efectele sale se simt mult mai târziu.

După acțiunea lor asupra organismului omenească, gazele de luptă pot fi împărțite în:

1) *Gaze iritante*. Aceste gaze se pot clasa în: a) lacrimogene, și b) strănutătoare în cantități extrem de mici produc insitația conjunctive și o lăcrămare continuă. Ele sunt gaze persistente și prezența lor fiind obositoare, obligă omul a-și pune și pastra masca, un timp îndelungat. Gazele strănutătoare sunt gaze trecătoare. Unele sunt solide altele sunt lichide, ele pătrund chiar prin măști producând arsuri, strănutături și vărsături. Cele mai întrebunțate sunt, Clorura de difenilarsina și Etildicrasina.

2) *Gaze vezicante*. Ele produc arsuri pe piele și pe mucoasele oculare și nazale băgându-le. De obicei ele sunt persistente. Tipul acestor gaze este Iperita, a cărei acțiune este persistentă și insidiosă.

Iperita este un derivat al glicolului și a fost întrebunțată întâia oară de Nemți la atacul dela Ipres în Belgia. E cel mai groaznic dintre gazele de acest fel. Având mirosul caracteristic muștarului Iperita a mai fost numită și gazul muștar. — Iperitați cu leziuni pe piele pot infecta și alți oameni. Leziunile de pe piele se pot infecta cauzând gangrene și chiar moartea.

3) *Gaze sufocante* — (clor, crom, fosgen, cloropierina.) Aceste gaze sunt trecătoare; ele irită și atacă puternic căile respiratorii, putând produce chiar moartea prin asfixie. Omul, gazat cu gaze sufocante simte că se înăbușe, și deși face mari sforțări de respirație, moare sufocat. Sunt și cazuri mai ușoare cari nu merg până la asfixie. Cele mai importante gaze sufocante sunt a) clorul b) bronul c) cloropierina.

Clorul este un gaz galben verzui, cu miros special. Inspirat în cantități mari, atacă căile respiratorii producând tuse și chiar hemoptizii.

Bronul acționează și mai puternic ca clorul și are proprietăți lacrimogene.

Cloropierina are proprietăți lacrimogene și sufocante. Ea produce vărsături și diaree.

4) *Gaze toxice generale*. În doze mari produc moartea instantanee atacând sistemul nervos (acidul cianhidric) sau globulele roșii (oxid de carbon). Ele se împrăștie, de obicei, foarte repede; sunt trecătoare. Cele mai importante sunt acidul cianhidric, oxidul de carbon și gazul labirintic. Alături *acidul cianhidric* (acidul prusic) cât și toți derivații lui sunt foarte otrăvitori și au o acțiune brutală, repede; convulsii, asfixie și în cele din urmă moartea. Prezența sa se poate ușor recunoaște după mirosul sau specific de migdale amare.

Oxidul de carbon lucrează asupra hemoglobinei din globulele roșii, care numai este în stare să fixeze și să transporte oxigenul.

Oxigenul dela plămâni la tot organismul. El provoacă dureri de cap, vărsături convulsivii și uneori moartea.

Gazul labirintic atacă nervii și centrele nervoase destinate menținerii echilibrului. Omul, care a inspirat acest gaz, a amețit, pierde echilibrul și cade.

Aceste sunt principalele gaze de luptă și principalele turburări pe cari le produc. De curând s'au mai descoperit un nou gaz, care este ținut încă în secret, *Levizita*, unul din cele mai teribile gaze de luptă, deoarece este toxic, sufocant, vezicant și strănutător.

Gazele de luptă în genere, și-au făcut apariția lor în ultimul război, omorind sau numai scoțând din luptă un procent mare de combatanți. Pericolul lor a fost prevăzut în cercurile pacifiste și umanitare cari împreună cu Germania semnară o convenție prin care se obligă să nu întrebunțeze gazele de acest fel. (29 Iulie 1890)

Același fapt a fost întărit prin convenția dela Haga (18 Octombrie 1901). Totuși la 22 Aprilie 1915, uitând de angajamentele luate, Germanii dau primul atac cu valuri de gaze contra Diviziei coloniale franceze. Atacul dat între Bixchode și Langemark

cu valuri de clor, a constat dintr'un nor de 6 km. întindere care a provocat mari pierderi francezilor (18.000 gazași și 3.400 morți). După două zile un nou val de gaze provoacă Canadianilor, pierderi asemănătoare. Atacul cu clor dela Langemark a fost conceput de chimistul german Haber cu ocaziunea cărui atac, frontul a fost rupt pe o lungime de 8 km.

La 16 Iulie 1915, în Argonne după un bombardament de 6 ore cu obuze toxice Germanii luaseră câteva mii de prizonieri francezi.

Dar această stare de lucruri n'a mai putut dura multă vreme și, ca mijloc de protecție contra gazelor, Francezii confecționară măștile contra gazelor. — Franța nu se marginii numai la măsurile de apărare

ci construirii o mare cantitate de obuze toxice pe care le-a întrebuțiat în ofensiva din Champagne din Septembrie 1915. De acum în colo, atacurile cu gaze nu mai conținesc și atât aliații cât și Germanii construiră mari stocuri de obuze cu acid cianhidric, fosgen, perită și arsine a căror acțiune a fost neutralizată, în măsura, de măsurile de apărare — ceace adevărate că binele și răul se cumpănesc, de când lumea. Cu cât mijloacele de distrugere vor fi mai mari cu atât măsurile de apărare se vor înmulți.

Războiul chimic va fi groaznic, foarte chiar mai groaznic de cum a fost. Și totuși apărarea ne va veni tot prin chimie.

Breyer Alexandru
Cl. VII-a

Inceputurile cinematografului

de FRENKEL M. et. VI B.

Primele încercări cari au dat naștere cinematografului, datează încă din anul 1872, când un englez își propuse să obțină scene animate cu ajutorul unor instanțee fotografice succesive.

El își imagina c'ar putea ajunge la acest rezultat, aranjând una lângă alta mai multe camere de fotografiat, care să înregistreze instantaneu și progresiv, orice obiect perindat prin fața lor.

Prima experiență s'a făcut prin fotografiere după această metodă, a unor animale în mișcare, ceace a sugerat apoi ideea fotograficiei „curselor de cai”.

Și iată cum s'a procedat: S'au legat de obturatorul mai multor aparate înșirate pe marginea câmpului de alergat, fire de ață subțire cari au fost întinse pe toată lățimea pistei la un metru depărtare de pământ. Firele acestea erau așa de fragile încât era imposibil ca un cal să le atingă fără ca să le rupă. În modul acesta, în clipa când trece prin fața obiectivului respectiv calul el înșuși un instantaneu al mișcării lui.

Și toate aceste instantanee puse unul lângă altul erau, după dezvoltare, repro-

duse pe un ecran întocmai ca și plăcile stereoscopice.

De fapt, cu toate că acest inginer englez adusesse ceva nou în domeniul fotografiilor animate, deschizând o oarecare perspectivă cinematografului de mai târziu, e evident însă că metoda, prin principiul lui cu totul rudimentar, nu putea da decât rezultate foarte limitate. Toate experimentele nu erau aplicabile decât la cursele de cai. În afară de aceasta, își poate oricine imagina că toate tablourile înregistrate cu atâta greutate, reprezentau pe ecran mișcări sacadate și desbinat.

Dacă am face o mică comparație între metoda aceea primitivă și aceea care se utilizează astăzi și dac'am încerca să ne imaginăm cum ar fi ajuns inventatorul să obțină filmele de lungimea celor de azi (2200 — 2600 m) ne-am da imediat seama de enormele cheltuieli ce-ar fi necesitat, ca abia să se capete rezultate proaste.

Gândiți-vă că era nevoie de un aparat fotografic pentru fiecare în parte. Natural că totul s'ar fi limitat la proiecții pe ecran a diverse scene fragmentate, coeziunea între ele fiind cu totul exclusă. Și apoi,

dacă pentru o simplă scenă de curse, necesitau mii de aparate fotografice, câte ar fi trebuit pentru un film normal, unde fiecare secundă înseamnă o mișcare.

În acest timp, orice progres, cât de mic ar fi fost el, avânta visurile spiritelor ingenioase, cât mai aproape de perfecția visată, și, cu toate că primele experiențe n'au dat decât rezultate neînsemnate din punct de vedere practic, ele au avut însă meritul de a stimula cercetările altora din diverse părți ale globului.

Ținta pe care o urmăreau toți, deocamdată, era ameliorarea fotografiilor animate adică tendința către desăvârșirea unei coeziuni între tablourile proiectate pe ecran. Fiecare dintre savanții pasionați acum de această problemă încerca să întreaacă efortul altuia printr'o inovație de valoare și fără îndoială, fiecare visa să dea lumii invenția perfectă a imaginii animate.

Cel mai important aport adus filmului de mai târziu, a fost invenția lui Thomas A. Edison, care în anul 1893, experimentă cu mare succes, noul său aparat numit „Kinetoscop”. Bineînțeles că nu era ceva perfect. În orice caz el a demonstrat principiul practic pe care s'a bazat filmul de mai târziu.

Kinescopul era un aparat simplu în care se văra o monedă anumită, spectatorul putea zări, printr'o mică deschizătură, o viziune fugitivă, anumită. Aranjamentul automat a mai multor fotografii în acest aparat reda personajul — fotografiat în diverse poziții — mișcând natural într'o scenă oarecare.

Dar Edison nu și-a câștigat decât o reputație mediocră cu noua sa descoperire. Aparatul lui era cănsiderat ca o jucărie de băieți, un fel de „mâncător de monede” ingenios conceput. Astfel că i se refuza chiar brevetura în Anglia....

În acest timp un olt Englez, inginerul Robert A. Paul se puse în posesia unui plan al invenției și profitând de neglijența lui Edison își asigură, proprietatea acestui aparat în țara sa. Puțin după aceea el inventă o nouă mașină, foarte complicată,

cu care începu să proiecteze imagini mișcătoare pe ecran.

Eforturile lui fură în cele din urmă încoronate cu deplin succes. Relativ la aceasta se povestește o anecdotă foarte amuzantă:

Într'o dimineață pe la începutul anului 1893, pe când Robert A. Paul împreună cu asociații săi, organizase primul spectacol public — era vorba de un film a cărui lungime atingea 15m. — succesul scenei proiectate pe ecran fu atât de mare încât toți spectatorii, începură să vociferă cu așa entuziasm, că polițiștii din din apropiere trebuiră să intervină spre a pune capăt larmei. Or, când oamenii forții publice văzură în rândul lor „miracolul” nu numai că explodară în elogii la adresa inventatorului, dar se grăbiră să dea alarma în tot orașul, anunțând cel mai mare eveniment al secolului. În câteva minute strada gema de lume și spectacolul fu repetat zile în zăr, de dimineață până noaptea târziu....

Cum era și de așteptat numeroși capitaliști se oferiră să edifice și să exploateze „minunea”. Și astfel se făcură rând pe rând, odată cu progresul tehnic, numeroase bände din ce în ce mai lungi și mai interesante. E inutil de scris succesul pe care-l reperutară aceste spectacole în public.

Multe din sălile de teatru își făcură instalații speciale, prevăzând în program ca numere de atracție, mici scene proiectate.

În toate părțile lumii se făceau acum experiențe similare. Franța unde frații Lumière inventaseră la rândul lor un astfel de aparat, însă cu mult mai perfecționat. America, unde Edison reuși să-și impună descoperirea ce fusese boicotată la un moment dat. Și nu mai prejos se lăsă Germania.

Și astfel invenția intră în domeniul rudimentară, progresă zi cu zi, ajungând la perfecțiunea, meritul și popularitatea de care se bucură astăzi peste toate părțile globului.

ȘI CINE ȘTIE UNDE VA AJUNGE ÎNCĂ.

LITERATURĂ ȘI ȘTIINȚĂ

de H. SANEILEVICI

D-I H. Saneilevici — criticul și paleontologul — și-a adunat diferitele articole scrise în ultimul timp, într'un nou volum: *Literatură și știință*, apărut luna trecută.

Menționăm din numeroasele capitole, tratând chestiuni foarte diferite, numai câteva. *Acta fărânelui Român* e o teorie a originii mediteraneene a acestei arte, care combatte ideile d-lui Zăgara Samurcaș *Genul lui Goethe* după cercetările unui savant german. D-I Saneilevici îl afirmă ca având mari influențe orientale. Ești da o înrudire între Goethe și o familie Saldan, descendență dintr'un Turc creștin. Caracterul trăsăturilor feței pledează în favoarea acestei teorii. Pasionat de a atribui scriitorilor origini străine, aduce diferite dovezi pentru a arăta originea evrească a lui Anatole France și a întârii afirmărilor diferitelor personalități asupra aceleiași origini pentru Alexandri. Găsim o interesantă caracterizare a lui Lessing: „ideologul burghezilor nașpiti”.

O serie de capitole se referă la alimentația noastră. Bazat pe cercetări străine asupra răspândirii cancerului, d-I Saneilevici evidențiază cu date geologice și antropologice marea influență nefastă a alimentației noastre greșite (abundența de carne) asupra dezvoltării cancerului. Arată apoi pericolul acestei greșite alimentații în alte boli și subliniază calitățile legumelor și fructelor.

Am urmărit cu interes crescând cele 250 pag. în care se cuprind aceste capitole, când — vai! — am ajuns la extrasele și aprecierile asupra operei „*La vie des mammifères des homms fossiles*”, în care d-nymlasy a lucrat 31 de ani, experimentând măsurând date noi. D-I Saneilevici

se afirmă posesorul unei noi chi-i în știința biologiei: cercetând dențițiunea și maxilarele, poate deduce felul hranei, obiceiurile, locul de trai și dezvoltarea fizică a animalului necunoscut. Nu suntem în măsură să apreciem teoria, înregistrăm numai.

Dar oricât ne-ar fi captivat noutatea și originalitatea teoriei, neconținutele laude ne atrăgeau prea mult, ca să nu zămbim cel pu în Căci d-sa se consideră nici mai mult nici mai puțin, cel mai mare geniu natural ce a existat vreodată și biologia până la d-sa ar fi fost în aceeași stare în care se găsește chimia până la Lavoisier.

Ajunsesem într'un rând să credem că tot volumul nu e decât o reclamă îngenoasă.

Restul capitolelor sunt politice. Reținem „*Suprema Lege a Loteriei*”:

„Iecare formă de organizare socială are un mecanism fundamental, care lucrează spre mulțumirea obștească, până ce ajunge să... și îndeplinească menirea; după aceea mecanismul devine stricacios... și e înlocuit... cu altul diametralmente opus”.

În alară de cele trei mari păcate: lipsa de modestie, construcții stilistice greoaie și incurcate și o prea mare atenție asupra persoanei autorului capitolele conținute se prezintă ca lucrări pline de interes, documente și studiate.

Viața românească (Iulie, August, No 7 și 8) se prezintă în cecece primește producțiunile literare, destul de slab.

Jean Bart publică un fragment de roman: „*Pentru o pâine*”. D-I Minulescu, în „*Moartea dresoului de sticle*” are o poezie lipsită de stăt de mult cautatele efecte. D-I Marcu-Balș, e drept, în notele de că-

lătorei (*Marsilia*), are observații interesante.

Versurile lui Dragoș Protopopescu ne par artificiale, silite. În sfârșit *Moartea lui Calizer* a d-lui Fiuță e o năvelă cu totul nereușită.

Trebuie să semnalăm articolele d-ilor Paul Zariopol. (*Tehnica artistică și cealtă tehnică*). A. A. Philipide și V. I. Beldie (cronicle: literară și agrară). D-na Isabela Sadoveanu are un studiu de o rară claritate asupra „*Tinerii literari europene*”. D-rul S. Irimescu expune problema tuberculozei în România.

În sfârșit traduceri, pe care, probabil, redacția le-a introdus din lipsă de material.

Gândirea anul X, nr. 8-9 *Desenul de pe copertă* ne spune că numărul de față e închinat lui Mistral, poetul meridional, al cărui centenar s'a serbat toamna aceasta.

D. Iorga publică un prea mic studiu, probabil pentruca articolul de fond să fie ieșit din un nume ilustru. Articolul D-sale e un prea scurt rezumat a tot ce se poate spune de Mistral.

Într'un cuprinzător articol, d. Șicaru explică personalitatea poetică a lui Mistral, armoniosul și „apolinianul” Mistral, îndrăgostit al poeziei, al naturii și limbii provenșale, al cărui redesteptător a fost. El a cântat cu sinceritate și dragoste viața țărănească și frumusețea ei: „inhibat de soare și lumină eră firesc să nu cunoască, să nu conceapă decât armonia fizică și morală ce definește frumosul”.

D. I. Pillat publică o poezie ocazională: „*Lui Mistral*”, în care poetul Mallarmé e arătat în mediul curat, țărănesc în care a trăit.

Numărul fiind închinat lui Mistral, era natural ca poeziile să fie traduceri din poetul provenșal. Desigur că aceste traduceri nu pot avea nici pe departe valoarea originalului pentrucă, fapt remarcant într'un articol al acestui număr, frumusețea poeziei lui Mistral e în mare parte și armonia limbii provenșale. Plin de curată poezie și fragmentul din „*Mireio*”, ca un cântec popular românesc.

Spre completarea articolelor despre Mistral, d. Dimitrescu publică un studiu „*Înțelesul politic al operei lui Mistral*” în care confruntă „convingerile politice ale unui scriitor cu principiile ce se pot extrage din examinarea creațiunii lui totale”.

Tânărul scriitor psiholog, Gib. Mihăescu întregeste numărul cu o puternică năvelă „*Piaza*”.

D. Al. Buisoceanu dă un „compte-rendu” asupra expoziției de artă românească, ce s'a ținut cu succes la Haga, Amsterdam și Bruxelles. Articolul ne de mori satisfacții, arătându-ne succesul de care s'au bucurat artiștii noștri în strălănităte, făcându-ni-se astfel o frumoasă propagandă. (Reproducțiile artistice ale numărului de față ne înfățișază tabiori din această expoziție). *Gândirea, anul X, nr. 10*. Apare în aceaș formă elegantă și îngrijită. De data aceasta, autorii, a căror lucrării sunt reproduse în interior, formează o curioasă aduna e de nume din epoci diferite: Schladok (sfârșitul sec. XVIII) I. Georgescu (1855-1898), Mirea și Sabin Popp (acestea în legătură cu un articol despre „*Pinacoteca statului*”).

D. Stănescu publică poezii lirice, elegiace. Poezia lui e mai mult de idei, decât de formă artistică. Deși autorul spune

„Ma chiamăntunecimea cu glas de ape vii Torenț ce-și cântă eterna svărcolire... totuși nu e pesimist. Atitudinea lui e o resemare creștinească, dovadă ultimele versuri ale poeziei „*Răboi*”, în cari arată că D. mizează a încercat în linia sa legile lui eterne.

D. Sandru Tudor publică poezii interesante cu versuri ca acestea:

Aștept să-mi putrezescă lutul de pe linia [chipului meu]
 Sa răd slobod răsul coșului de mort care [sunt eu]

sau cu imagini ca „borangiciu liniștii” și „petala gândului greu”.

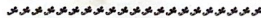
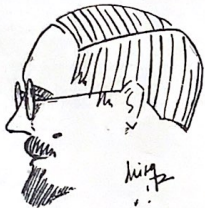
Seria de poezii e încheiată de d. Pillat, care publică un pastel trist: „*Octombrie*”. Cunosător al literaturii engleze, d. Dragoș Protopopescu publică un savant articol critic despre scriitorul multilateral și curios, Chesterton.

Corpul revistei, completat de o schiță de părintele Galaction și traducerea unei năvele de Zillich, e urmat, ca întoldenana, de o bogată cronică literară și artistică și de „*Cronica mărimă*”, unde d. Crainic atacă pe d. Liviu Rebreu, dușmanul său perpetuu.

Fără a fi excepțional, numărul de față rămâne la nivel înalt, în care se menține „*Gândirea*” de câțiva ani încoace.
 M. Buescu

Galeria Liceului „SPIRU HARET” de M. RĂDULESCU cl. VII-a

Cronica Plastică Trei Pictorițe

D-na Freda Trybalska : Salonul Mozart
D-ra Elena Popea : Ateneului
D-na Olga Ohotzky : de Desana

Curențele actuale — separat de stilul multiplelor școli — ne fac să găsim de fiecare dată alt gen de pictură.

Marea deosebire dintre trei genuri de pictură.

Astfel:
D-na Freda Trybalska dă picturilor D-sale o viață patriarhală, viața ce o găsește logic că trebuie, un tablou de valoare, să conține.

Expunând subiecte variate — o țigăncușe zgribulită de frig, un cap de expresie, un hamal bătrân, niște struguri răsturnați pe o masă de bucatărie — da la iveală, printr-un desen impecabil și un colorit viu, picturi cari trăiesc.

Sunt tablouri făcute — vorbesc de persoanele reprezentate — cu bună-voința unora de a poza.

Sunt tablouri al căror colorit îți odihnește ochiul, sunt tablouri realizate printr-o muncă aprigă, muncă de idealist.

Opus stilului D-nei Freda Trybalska D-ra Elena Popea ne dă nebunia și concepția artistică a vremii de azi.

Expunându-ne tablourile, privitorul rămâne locului în fața unor linii cabalistice — imitație de pictură în cujiț — combinate cu un colorit de dungi neregulate, frânt, aruncate la întâmplare. O masă de vopsele, neorânduite, aruncate pe pânză spre a da ceva, spre a da acea pictură numită modernistă, printr-o mai generală grupare.

Dar, aceste două genuri de pictură în ulei, sunt întrecute de alt gen, de genul, și chiar genul, „unei munci a 15 ani”. E vorba de tablourile expuse de D-na căp. Olga Ohotzky.

Lucrând direct pe pânză, cu acul, în fir de mătase, D-na Olga Ohotzky a realizat o scară de culori, scară pe care mulți prin ulei nu o pot realiza.

Cu subiecte variate, după fotografiile sau din natură, această pictoriță a firului de

mătase ne dă o mulțime de exemplare, unele mai splendide ca celelalte, exenplare ale unei picturi clasice.

M. S. Regele Carol II, Sunetul clopotului de seară (motiv rusesc), Mater Dolorosa, Rugăciune de seară (tablou în care și a pictat propria-și copilă într-o poziție de pietate, Smerenle și curățenie sufletească). Prin post și rugăciune (eminentă satiră în timp de post, post și rugăciune — personajul bea vin... cu mâna pe inimă), mulțime de flori, toate la un loc te fascinează în cât te întrebă ce înțeleg cei cărora le place modernismul?

Desana

?

Dece de câțiva ani încoace, nici un trofeu sportiv nu mai împodobește cancelaria noastră?

Dece liceul nostru nu mai deține decât un singur campionat?

E imposibil să credem că această stare de lucruri se datorește lipsei jucătorilor de clasă. Orice element tânăr, cu oarecare aptitudine, poate deveni un bun sports-man; trebuie însă educat în această direcție, direcție în care liceul nostru a'a arătat foarte desinteresat de câțiva-timp.

Pare-se însă, că odată cu venirea D-lui Profesor Tanănescu, vremurile de altă dată în cari colorile liceului nostru erau invingătoare pretutindeni, se vor întoarce. E cazul echipei noastre de oină, care într'un singur an, a mers atât de repede pe calea progresului, încât a reușit să se claseze a patra în campionat și să obțină medalia de bronz.

Rugăm pe priceputul nostru conducător, D-l Profesor Tanănescu, să dea același concurs în toate domeniile sportive pentru a recolta pretutindeni succesul dela oină!

Emanoil Dumitrescu
Radu Haneș, Ardașiș Kundakgian

Basket-Baal

În ziua de 10 Octombrie a. c. s'a deschis în sala societății Y. M. C. A. competițiunea de Basket-Baal pentru selecționarea celor mai buni jucători, care urmează să apere culorile noastre în meciul cu Praga.

În această competițiune a participat și o echipă a societății noastre (Fl. Sp. H.) care avea de scop antrenamentul pentru maturările inter școlare. După trei meciuri jucătorii noștri nu s'au mai prezentat ceace a produs o rea impresie în rândul celorlalți jucători. Ar fi de dorit ca societatea să ia altădată măsuri în consecință.

Clasamentul pe echipe

1) Viforul Dacia, 2) Juventus, 3) T. C. R. Infrângerea T. C. R.-ului se datorește lipsei excelentului Paulief. Ema.

Echipa

- 1). Kundakgian Ardaș
- 2). Dumitrescu Ema
- 3). Hartner Alfons
- 4). Sarian Ardașiș
- 5). Argescu Puiu
- 6). Cezianu Radu

Volley - Baal

Activitatea noastră în acest domeniu a început cu foarte mare succes. O echipă a liceului formată din probabili a învins categoric echipa liceului cantemir.

Formația:

- 1). Haneș Radu VI
- 2). Kundakgian Ardaș VI
- 3). Dumitrescu Ema VI
- 4). Lăzărescu VII
- 5). Cioș Mihail VI
- 6). Hartner Alfons V

Ema

Educația Fizică

Activitatea extra școlară
Soc. de ed. fizică „Flacăra-Sp.-Haret”
sub Patronajul Mareșii Voevod de Alba-Julia, «Mihailu I».
Salut! sănătate!
Deviza: | Minte, corp și suflet.
p. Rege, neam și țară.

Omagiul Regelui

Majestate Comitetul și cei 240 membri ai Soc. de Educație Fizică, «Flacăra-Spiru-Haret», a elevilor Lic. Sp. Haret de sub președinția de onoare a Augustului Vostru Fiu, Voevodul Mihail I depune la picioarele Tronului Majestății Voastre, devotamentul, credința și deviza Soc. «Minte, corp și suflet pentru Rege, Neam și țară» și urează Fiului și Nepotului Marilor Regi, Ferdinand și Carol I, viață lungă și rodnică, pentru sănătatea fizică, morală și intelectuală a neamului nostru.

Sănătate!
Suntem ai majestății voastre
Prea plecați și supuși servitori

Președinte
s. s. D. Focșă

Director
s. s. P. Tănăsescu

Secretar
s. s. Erbteanu

Răspunsul Majestății

Domnului D. Focșă
Președintele Soc. de Educație Fizică
«Flacăra Spiru Haret»

Majestatea Sa Regele mă însărcinează a vă transmite înalte mulțumiri pentru sentimentele de devotament și frumoasele urări aduse în numele comitetului și membrilor Societății de Educație fizică «Flacăra Spiru Haret».

D. I. O.
Mareșalul Curții Regale
General Adjutant
s. s. Condăescu

Cronica sportivă**Un succes îmbucurător**

La concursul anual, interșcolar al sportului național «Oina», organizat de onor. Minister al Instrucțiunii și cu concursul ziarului «Universul», ținut pe stadionul O. N. E. F. în zilele de 4, 10, 11, 18 Maiu 1930, pentru cupa Ministerului și cupa, «Stelian Popescu» echipa

liceului nostru, formată din elevii: Teodorescu, V. Grigorescu, V. Rădulescu, Gh. Popescu P., Ionescu M., Stănescu, Cl. VII-a Crivăi, Lăzărescu, Mănescu, Dragomir, Toma, Rădulescu, Tomescu VI și Andreescu V, după o luptă dărză de 4 zile, cu un joc frumos, cavaleresc și plin de tact, a fost clasificată a IV-a din 18 școli participante, obținând diploma și medalia de bronz (*școlară*); iar echipa de 14 elevi, diplome din partea ziarului «Universul».

Disciplina, ținută și omogenitatea echipei, precum și echiparea ei, au atras atenția și aplauzele spectatorilor. Ținând seamă că toți jucătorii sunt membri ai societății, i se cuvine și ei o parte din merite.

Urăm pe 1931 succes și mai mare!

Un succes mare

În ziua de 29 Maiu 1930, pe Stadionul O. N. E. F. s-au ținut serbările interșcolare anuale de ed. fizică, organizate de onor. Minister. La această serbare cu caracter patriotic și național, — ce cu drept cuvânt, ziarul popular «Omni Lăbber», prin pana d-lui Grigore Olimp a intitulat, într'un articol, o serbare a școlilor române, — la care au participat peste 5000 elevi și eleve din toate școlile din capitală, a avut un rezultat pe cât de frumos și sănătos, pe atât de reușit.

Sokolii și sokolele noastre, echipați în costumele de gimnastică, în cap cu muzicile militare, au format un cortegiu impozant și pornind din piața Wilson, Cal. Victoriei, Bulevard, Izvor, Stadion, aclamați și admirați de tot publicul din tot parcursul, au desfilat la Stadion, un program frumos și variat de adevărată educație morală și fizică, în fața unui public spectator de peste 20.000.

Cu mândrie putem spune că liceul nostru și împreună cu soc. «Fl. Spiru-Haret», a avut cel mai mare succes și prin numărul participanților 320 întrecând toate școlile prin ținuta și costumele admirate de toată lumea. Liceul nostru s'a manifestat cu exercițiile de ansamblu, iar ca producția școlară, piramide, ce au fost mult aplaudate.

O impresie frumoasă și căreia i se

datorește o parte din succes, a fost și fanfara liceului organizată și condusă de venerabilului profesor Soloveanu.

Secția pui de șoimi a soc. «Flacăra Spiru Haret», formată din elevii cl. I și II A și B, ce au luat parte la defilare și piramide, au fost de o drăgălășenie și ținută adorabilă.

La lucru, deci, dragi elevi, pentru ca reușita pe 1931 să fie și mai mare și să putem lua parte cu tot liceul.

Un început promițător

Concursul anual inter-clasele liceului, pentru sportul național «Oina».

Potrivit regulamentului cupelor, oferite de soc. «Flacăra Spiru-Haret», pentru concursul anual inter-clase, al sportului național «Oina», D-l. Profesor. P. Tănăsescu, împreună cu Direcțiunea Liceului, au ținut la sfârșitul anului școlar (junie), acest concurs. Au participat la acest concurs, toate echipele claselor A și B dela I—VI, afară de echipa cl. IV B și VI B, care nefiind compleți (14) și conform art. 9 din Regulament, publicat în Vlăstarul No. 5 1930, au fost descalificate pe acest an, iar cupele devin de drept claselor prezente.

După jocuri frumoase, interesante, pe alocurea cavalerism și tact, într'o perfectă armonie între cei 140 elevi concurenți, Concursul neterminat cu următorul rezultat pe anul școlar 1929—930.

Cl. I A obținând Cupa ziarului «Universul».

Cl. IV A obținând Cupa Realitatea Ilustrată.

Cl. II A 2—0 obținând Cupa Iota.

Cl. III B 2—0 obținând Cupa Mitrani.

Cl. I A 2—0 A 2—1 obținând Cupa Lentoid.

Clasele învingătoare și în deosebi, Capitaniilor și echipeilor reprezentative, le urăm felicitări și spor la muncă, iar celor învinși curaj, sârguință spre a-și lua revanșa la anul.

Comitetul societății aduce mulțumiri și pe această cale fostei cl. III B actuala

IV-a, cari au binevoit pentru a doua oară, a două societăți, fondul rezultat din șezătoarea clasei organizată de elevii Moșii și Teodoreanu.

Comitetul societății, mulțumeste cu recunoștință ziarului «Universul», care a donat 1 (una) cupă, 3 plachete de aur, argint și bronz și 30 diplome ziarul «Dimineața» și Realitatea Ilustrată câte (una) cupă; d-ilor Mitrani și Leithold care au donat de asemenea câte o cupă: P. S. S. R-ului; două plachete (argint și bronz, premii ce vor servi la emularea elevilor și membrilor la sațe.

Diferite manifestări cu caracter educativ

Premii la educație fizică pe anul 1929—1930.

La apelul d-lui Profesor D. Tănăsescu, Direcțiunea liceului, cu amabilitatea și grija părintească ce o arată elevilor, a binevoit să admită ca începând din anul acesta, să se împartă premii la elevii sârguitori și disciplinați, la educația fizică. Astfel pe anul 1930 au obținut următorii:

Cl. VII, Elevii: Moțoi I.; Argeșiu Alex. Teodorescu V.; Stănescu, Popescu P.; Ceziaru; Bădulescu, Grigorescu, Ionescu M.

Cl. VI A, Lăzărescu Gh., Dragomir, Mănescu, Negulescu O., Nenițescu A.

Cl. V A, Kundakjan A. Haneș R., Teodorescu H., Dumitrescu E.

Clasa V B, Culina S., Andreescu T., Mironescu N.

Cl. IV A, Negrea M., Lăzărescu M., Pavel M.

Cl. IV B, Georgescu Gh., Hartner A.

Cl. III A, Bărzeanu P., Ghișoiu C., Găbi St. Bălatu C.

Cl. III B, Teodoreanu A., Șerbănescu H., Mitrani, Leuthald U.

Cl. II A, Iotzu Al., Cudalbu Ioan, Ciupăza Gh.

Cl. II B, Vetra Gh., Teodoreanu D., Șeimeanu V.

Cl. I A, Rămniceanu M., Lăzărescu S., Florian Gh.

Cl. I B, Oancea St., Teodoru M., Vasiliu V.

Viața școlară

Sezătorile liceului

Vineri 31 Oct. a avut loc prima sezătoare cl. VII - B, sub directa conducere a d-lui Fara. A asistat și d-l Subdirector Popescu. După substanțialul cuvânt de deschidere al elevului Torocanu a vorbit apoi Speri despre Literatura populară, adăugând și câteva cuvinte despre cea proletariană iar elevul Mihăilescu a executat la pian. Moment muzical de Schubert, Marha de Flotov și Meditațiune religioasă de Sweet. — A declamat Bulandra din Topârceanu și Eftimiu.

Luni 3 Noembrie. Sezătoarea cl. VII A a avut loc într-o caldă atmosferă de colegialitate, în prezența d-lui Director și al d-lui Fara — Elevul Maxim, într-o elegantă formă a vorbit despre Eminescu, (viața lui) deschizând un ciclu foarte interesant tratând despre marele poet. Elev. Kohn a executat la pian iar Maxim, recitând Melancolie de Eminescu, a încheiat sezătoarea pe cât de scurtă pe atât de bogată.

Cl. V A, și-a ținut și ea sezătoarea sa în ziua de 24 Oct. S-au remarcat elevii Pavel și Dragomirescu (primul vorbind despre școala acum 50 de ani), iar cel de al doilea despre „Războiul aerocchimic”, Păunescu (seciări din Rânetii), iar la partea muzicală Alexandrescu, Atania și Răzic.

Sezătoarea clasei III-a B a avut loc la 29 Oct. Au asistat și d-nul Director și Părinteje Georgescu Silvestru.

Elevul Steriade Nicolae a ținut cuvântul de deschidere arătând importanța sezătorilor. Mirescu Virgilia ținut o interesantă disertație despre scriitorul Brătescu-Voinesti. S-au distins elevii: Pop Mircea, Vasilescu Popescu care a recitat cu mult humor anecdote din Speranția. Partea artistică a fost executată de Vespremi cu pathofonul care ar fi putut să lipsească. În schimb Vespremi arile executate la armonica de gură cuceriră multe aplauze.

La 3 Noembrie a c. Cl. II, B și-a ținut

și ea sezătoarea. D-l Prof. Tanănescu a ținut cuvântul de deschidere, a urmat o interesantă conferință a elevului Oancea despre Sf. Dimitrie Basarabov, apoi recitări (Mircea, Teodorre) lectură din Creanță (Sanft Sîviu) și partea artistică la care s-au distins Seceleanu (vioară) și Sanft (pian). A urmat corul clasei și apoi sport.

Cl. II, A, a avut o sezătoare foarte interesantă în ziua de 25 Oct. a. c. Elevul Florian a conferențiat despre V. Pârvan, apoi a urmat recitări din Gheșuc (Râmniculescu) lectură din Patrașcanu (Goldstein Frederic) iar restul a fost completat de partea artistică la care s-a distins Kofler (vioară).

Subconducerea d-lui pedagog Popescu, cl. I, A și-a ținut și ea sezătoarea în ziua de 30 Oct. a. c. Cuvântul de deschidere l-a ținut elevul Dănilă, și apoi au urmat recitări din Alexandri și Bolintineanu (Buicliu și Iordân) și lecturi din Alphonse Daudet (Costescu).

Subconducerea d-lui Fara în prezența d-lui Director, cl. VI A și-a ținut sezătoarea în ziua de 30 Oct. Elev. Bănescu a ținut cuvântul de deschidere, după care a urmat Segal vorbind despre Pesimismul lui Eminescu și Netzler cu comunicări literare. Mărculescu a recitat din Minulescu, iar partea artistică a completat sezătoarea. (Haneș și Marcovici la pian).

La 30 Oct. a. c. cl. I B și-a ținut sezătoarea subconducerea d-lui Pedagog Popescu—Recitări din Alexandri (Scorpea) și Th. Speranția (Nicolau L.), o interesantă conferință despre frumusețile Basileilor. (Paleologu) și partea muzicală (Stănculescu și Ursu) la piano au alcătuit o simpatcă sezătoare.

În fine cl. IV, A, și-a ținut și ea sezătoarea.

Elev. Bărzeanu a ținut cuvântul de deschidere, o interesantă comunicare științifică: «Electricizarea Niagarel».

O recitare de Mircea Bădulescu (Dumitrescu Alex.) și partea artistică (Bischhof și Göbl la pian), au alcătuit o sezătoare plăcută.

ȘARADA

Am deschis și eu o ladă
Și dadui peste-o saradă...
Întâia parte este doar
Luera de cărut, la fară
A doua, dacă te gândești
Drept șefi la Turci îi întâlnești
Iar ultima... vai ce ășoi!
E un pronume, domnilor!
Acuma tota impresurați
Și un scriitor român aflați.

Rătescu N.
cl. II B.

Golf de cuvinte

Plecând dela cuvântul „TUNIS”, să se ajungă la „MALTA”, prin schimbări consecutive ale literelor, trecând prin cuvinte cari să reprezinte lucruri auzite. Ex. Plecând dela „CAPUA” să ajungă la „BREMA”. CAPUA — CAPSA — CAISA — CAIMA — CRIMA — CREMA — BREMA.

Oedip VII

HOMONYM

Mă ai la mână și la pictor,
Mă ai și'n fața casei,
Acuma dragă cititor
Citește-mă ce sunt.

Metodia
cl. VI B.

Joc în triunghiuri

1. × × × × × × × Orizontal 1) fizician
2. × × × × × × × american; 2) Insulă
3. × × × × × × × în marea Egee; 3)
4. × × × × × × × Haină țărănească;
5. × × × × × × × 4) Arbuști; 5) Ciolan;
6. × × × × × × × 6) Consoană.

Vertical, la fel.
Tartau R. Petre
cl. II B.

Șaradă

Prîmă parte de cătaf
Peste-o flîșă dați
A doua, de țigeli să știți
Peste-o de timp găsiți,
dacă le împreunați
Golf în Asia, aflați.

Berceanu N.
cl. I A.

(Desigurățile se pemese până în ziua de 1 Dec. a. c. de către d-l Prof. Marinescu.

